

عنوان مقاله:

بررسی تحول تاریخی مفهوم دهقان؛ از زمین دار اشرافی به روستایی کشاورز (از دوره باستان تا سده ششم هجری)

محل انتشار:

دوفصلنامه پژوهشهای تاریخی ایران و اسلام، دوره 14، شماره 26 (سال: 1399)

تعداد صفحات اصل مقاله: 20

نویسنده:

امیرحسین حاتمی - عضو هیات علمی گروه تاریخ دانشگاه بین المللی امام خمینی قزوین

خلاصه مقاله:

دهقانان یکی از مهمترین و تاثیرگذارترین گروه های اجتماعی در تاریخ ایران عهد ساسانی و نخستین سده های اسلامی بودند. دهقانان زمین داران اشرافی فرهیخته ای بودند که در گذار از عصر باستانی به عهد اسلامی که دگرگونی های سیاسی و دینی بزرگی رخ داد، نه تنها موقعیت و جایگاه اجتماعی شان تنزل نیافت بلکه در مواردی ارتقاء نیز یافت. در عصر فتوحات آنان عمدتاً حاکمان و والیان بسیاری از مناطق مختلف ایران عصر ساسانی بودند که با مصلحت اندیشی با فاتحان عرب به صلح و توافق رسیدند و همچنان اشرافیت ارضی خود را تا چند سده بعد حفظ نمودند. اما آنچه در تاریخ پرفراز و نشیب این گروه اجتماعی بسیار حائز اهمیت است، تحولی است که در مفهوم دهقان از سده ششم هجری به بعد رخ داد. در واقع از این سده به بعد شاهد تحول تدریجی مفهوم دهقان از زمین دار اشرافی به روستایی کشاورز هستیم. پژوهش حاضر به دنبال چرایی این تحول بسیار مهم و البته شگرف است. بنابر یافته های پژوهش این تحول نه معلول تحولات سیاسی (سقوط نظام ساسانی) و نه محصول دگرگونی های دینی (اسلام آوردن ایرانیان) بلکه ناشی از تغییرات اقتصادی و نظام زمین داری بود.

کلمات کلیدی:

دهقان، زمین دار اشرافی، نظام زمین داری، اقطاع، روستایی کشاورز

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1457506>

